

Ilaqutariit paarsisartut

2020

Imarisaa

1. Aallaqqaasiut	3
2. Naatsorsuinermi periaaseq najoqqutallu.....	3
3. Inernerit	6

1. Aallaqqaasiut

Ilaqutariit paarsisartut pillugit saqqummersitaq Naatsorsueqqissaartarfimmit sillermeerutaavoq.

1.1 Killiliineq

Nalinginnaasumik ilaqutariinni paaqqinnittarneq ukkatarineqarpoq, tassaallunilu paaqqinnittarneq atorneqarnerpaaq. Pilertortumik ilaqutariit paarsisartut, amerlanertigut ullualuinnarni, aningaasaqarnermut tunngasuni kisimi ilanngunneqarput.

Nalinginnaasumik ilaqutariit paarsisartut tassaapput meeqqanik najugaqartitsillutik paaqqinnittartut, kommuniimilli paaqqinninnerminnut aningaasarsiaqartinneqartut. Nalinginnaasumik ilaqutariit paaqqinnittut piffissaq tamakkerlugu paaqqinninnertik suliffittut ingerlattanngilaat.

Kisitsisitigut paasissutissani inuussutissarsiutigalungu ilaqutariit paarsisartut, akissarsiaqarluni angajoqqaarsiat, ilaanngillat. Taamatuttaaq nammineq aaqquissuussamik ilaqutariit paarsisartut, kommuniniillu akissarsiaqartinneqanngitsut ilaanngillat.

Meeqqat innarluutilinnut inissiisarfinniittut kiisalu meeqqat inuusuttullu inissiisarfinniittut pillugit Naatsorsueqqissaartarfik kisitsisinik saqqummersitsisareerpoq. Kisitsisillu kisitsisaataasivimmi nassaarineqarsinnaapput.

1.2 Saqqummersitap suliarineqarnera

Saqqummersitap immikkoortuata aappaani inatsit atuuttoq kisitsisinullu nalunaarsuutit tunngaviusut pingaanersiorneqarput, taamatullu nalunaarsuutini assigiinngitsuni paasissutissat kisitsisitigut nalunaarsuiffimmut, matumani tunngavigineqartumut, qanoq ataatsimoortinneqarneri nassuiarneqarluni.

Immikkoortut pingajuanni kisitsisitigut paasissutissani pingaarnertut inernerit sammineqarput. Tassani ilaatigut meeqqat ilaqutariinni paarsisartuniittut qanoq amerlatigineri saqqummiunneqarluni, meeqqallu ukiui, suaassusaat kiisalu distrikti najugaqarfittut nalunaarsorneqarsimasoq siullerpaaq malillugu agguataarneqarput.

Kisitsisaataasivimmi tabelinik imaqarnerusunik sanasoqarsinnaavoq.

2. Naatsorsuinermi periaaseq najoqqutallu

2.1 Inatsit atuuttoq

Meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiineri Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26.juni 2017-imeersoq malinneqartarpoq. Inatsimmi pingaarnertut anguniagaalluni meeqqat 18-it inorlugit ukiullit tapersersorneqarnissaat. Malinnaaffigineqarnermili aamma 23-t tikillugit ukiullit ikiorserneqarsinnaapput.

Ilaqutariit paarsisartut assigiinnigitsut pingasuupput: Nalinginnaasumik ilaqutariit paarsisartut (pilertortumik paarsisartut ilanngullugit), inuussutissarsiutigalungu angajoqqaarsiat kiisalu nammineq aaqqissuussamik angajoqqaarsiat. Ilaqutariinnut paaqqinnittartunut inissinneqarsinnaanerup saniatigut meeraq ulloq unnuarlugu paaqqinnittarfimmut aamma inissinneqarsinnaavoq.

Nalinginnaasumik ilaqutariit paarsisartut tassaapput meeqqanik paarsinermiinnut akissarsisartut. Nalinginnaasumik piffissaq tamakkerlugu paaqqinnittutut suliaqanngillat.

2020-mi ilaqutariit paarsisartut meeqqamut ataatsimut qaammammut akissarsiaat 5.134 kr.-nik annertussuseqarpoq. Akissarsiat qaffanneqarsinnaapput kommunalnestyrelsini nalilerneqarpat paaqqinninneq immikkut ittumik iliuuseqarfigisariaqartoq.

2020-mi pilertortumik piffissamilu sivikitsumi paaqqinninnermut akissarsiat qaffanneqarsimasut ulloq unnuarlugu meeqqamut ataatsimut 488 kr.-uvoq. Meeqqamut pineqartumut ataatsimut ullunut unnuanullu 30-nut annerpaamik akissarsiat tunniunneqarsinnaapput. Tassanngaanniit nalinginnaasumik paaqqinninnermut akissarsianut akigititaq malinneqalissaaq.

Inuussutissarsiutigalungu ilaqutariit paarsisartut tassaapput ilaqutariit inunnik isumagininnermi tunuliaqutallit imaluunniit assigisaanik inuussutissarsiordermi misilittagallit. Taamatut tunuliaqutaqarneq meeqqanik inuusuttunillu timikkut imaluunniit tarnikkut innarluutilinnik paaqqutarinninnissamut immikkut piumasagaateqartoqarpoq. Inuussutissarsiutigalungu ilaqutariit paarsisartut akissarsiaat atorfinninnermilu atugaat Namminersorlutik Oqartussat kiisalu Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlugu inissiisarfinni perorsaanermik suliallit akissarsianut isumaqatigiissutaat malillugu pisarput.

Nammineq aaqqissuussamik meeqqamik paaqqinninnermi anajoqqaatut oqartussaasoq angajoqqaarsiallu akunnerminni isumaqatigiissutaat atuuppoq. Amerlanertigut paaqqinnittut meeqqamut qanigisaasarput, aammali ilaqutariit allaasinnaallutik. Qaammatinit pingasunit sivilisunerusumik meeraq inissinneqarallassappat angajoqqaatut akissusaasup paaqqinnittussat kommunimit akuersissummik tunineqarnissaat isumagissavaa.

2.2 Kommunit aningaasartuutaanni ilaqutariit paarsisartut aningaasarsiaat

Naatsorsueqqissaartarfimmit ukiup ingerlanerani paaqqinnissimasut akissarsiaannut paasissutissat pisortat akissarsialeriffianninngaanniit aaneqarput. Akissarsialeriffimmi paasissutissat atorlugit kommuninit nalinginnaasumik ilaqutariinnut paaqqinnittunut tunngasut, pilertortumik paaqqinnittut ilanngullugit, immikkoortiterneqarput, akissarsiallu allat pingaartumik ilaqutariinnut oqilisaassisartunut tunngasut aamma immikkoortiterneqarlutik. Taamatuttaaq qaammatit akissarsiffiit malillugit akissarsiat immikkoortiterneqarsinnaanerannut periarfissaqarpoq,

ataasiaannarlunilu paaqqinnissimasut akissarsiat imaluunniit paaqqinninnermi akissarsianut qaffaanerit aamma immikkoortinneqarsinnaasimallutik.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmut paaqqinninnermi akissarsiat pillugit kommunit nalunaarusiortarput. Paaqqinninnermi akissarsiat akilerarusigassat A11-nik taasat atorlugit ukiup naanerani kommunit Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiuttarpaat. A11-ni, paaqqinninnermut akissarsisimasut, inuttut-normui ukiullu ingerlanerani aningaasat amerlassusaat kommuninit tullerijaaarlugit allattorneqartarput. Taamaasilluni akissarsialeriffimmi paasissutissat Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit paasissutissanik aamma uppersarsarneqarsinnaapput.

Tabelimi ataani takutinneqartumi nalinginnaasumik ilaqutariinnut paarsisartunut aningaasartuutit tamakkiisut takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 2.1. Kommunit aningaasartuutaanni ilaqutariinnut paarsisartunut aningaasarsiat (mio. kr.)

	2018	2019	2020
Nalinginnaasumik ilaqutariinnut paarsisartunut aningaasarsiat	24,4	26,6	30,1
Pilertortumik paarsineq	3,6	4,4	3,2
Katillugit	28,0	31,0	33,3

Najoqqutaq: Pisartat akissarsialeriffiannit paasissutissat kommunit allaffissormikkut nalunaarsuisarfiannit Winformatik-imit paasissutissat tapertarlugit.

Nalinginnaasumik ilaqutariinnut paarsisartunut akigitat tassaapput:

Takussutissiaq 2.2. Ilaqutariinnut paarsisartunut akigitat (kr.)

	2018	2019	2020
Nalinginnaasumik ilaqutariinnut paarsisartunut aningaasarsiat (qaammammut)	5.028	5.068	5.134
Pilertortumik paarsineq (ulloq unnuarlu)	478	482	488

Najoqqutaq: Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfimmit akigitat 289, 290 aamma 291 malillugit.

Paaqqinninnermi akissarsiat saniatigut meeqqat atisaannut, nerisaqarnerannut kiisalu kaasarfimmiunut aamma tapeqarpoq. Tapiissutilli akilerarusigassaangillat.

2.3 Nalunaarsuutiniq saliineq atorineqarnissaannullu piareersarneq

Akissarsialeriffiup pingaarnertut siunertaraa angajoqqaarsianut akissarsiat eqqortut tunniunneqarnissaat, Akilerartarnermullu Aqutsisoqarfimmut eqqortumik nalunaarusiornissaq. Kisitsisigut paasissutissiarineqarsinnaasut assersuutigalungu meeqqat paarsarineqartut inuttut-normui, paarsinerup annertussusaa (marloriaammik imaluunniit ataasiaannarluni akissarsiat malillugit), paaqqinninnermi piffissaq il.il. ilaatigut tamakkiineq ajorput, taamaattoqartillugu paasissutissat allat tunngavigalungit missiliorlugit naatsorsorneqartariaqarlutik.

Paaqqinninnermi akissarsiat angajoqqaarsianut tunniunneqartarput taamaattumillu angajoqqaarsiat inuttut-normui atorlugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup isertitanut paasissutissaataanni pisortallu akissarsialeriffianni nalunaarsugaasarlutik. Pisortalli akissarsialeriffianni amerlanertigut aamma meeqqap inuttut-normua imaluunniit kinaaneranut paasissutissaasinnaasut ilanngunneqartarput. Angajoqqaarsialli akileraartussaataitasut inuttut-normui allaffissornikkut nalunaarsuisarfinni allaqqagaluartut meeqqap paarsarineqartup inuttut-normua kisitsisini paasissutissani nalunaarsuutini allani amerlanertigut ilanngunneqartanngilaq. Assersuutigalungu inuup-normuinik nalunaarsuiffimmit ateq aamma ulloq inunngorfik atorneqarput, ilaqitariinnut kisitsisitigut paasissutissani meeqqanut angerlarsimaffimmi najugaqanngitsunut qatanngutaannullu paasissutissat kiisalu kommunit allaffissornikkut nalunaarsuiffiannit Winformatik-imit meeqqanut paarsarineqartunut nerisaqarnermut kaasarfimmiunullu akiliutinut paasissutissat atorneqarlutik.

Meeqqap qaammatip qeqqani paarsarineqarnera aallartissinnaavoq, utaqqiisaasumillu angajoqqaarsiani allaniissinnaalluni angajoqqaarsiallu inoqarfimmut allamut nuunneranni ilaasinnaalluni il.il. Kisitsisitigut paasissutissani qaammammi pineqartumi meeraq paarsarineqartutut ilanngunneqarpoq, qaammalluunnit tamakkerlugu paarsarineqarsimanngikkaluarpat. Meeraq qaammammi pineqartumi arlalinnik paarineqarsimasutut allaqqappat qaammammi pineqartumi paarsarineqarnera annerpaamik akissarsiaqarfiusimasoq malillugu naatsorsorneqarpoq.

3. Inernerit

Immikkoortumi matumani inernerit pingaarnersiukkat takussutissiannngorlugit saqqummiunneqarput.

3.1 Meeqqat ilaqutariinni paarsisartuniittut

Ataani takussutissiaq 3.1-imi meeqqat ilaqutariinni paarsisartuniittut amerlassusaat ukiup naalernerani ukiui malillugit immikkoortiterneqarput. Paarsarineqarsimanerit amerlassusaat ukiumut ataatsimut naatsorsorlugit meeqqallu ukiup kisitsiviusup ingerlanerani ilaqutariinnit paarineqarsimasut amerlassusaat takutinneqarput. Naatsorsuinerit allaanerussutaat meeqqat ilaqutariinni paarsisartuniittut ilaatigut amerleriaataannik ikileriaataannillu takutitsivoq.

Takussutissiaq 3.1. Meeqqat ilaqutariinni paarsisartuniittut, ukiup naalernerani ukiut malillugit

	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ukiut	Ukiut			Ukiup ingerlanerani		
0	4	5	6	7	12	12
1	9	15	15	11	21	19
2	17	14	17	27	18	22
3	12	21	19	17	30	24
4	14	15	22	17	22	29
5	15	14	17	20	19	20
6	20	17	14	25	26	17
7	16	19	22	18	25	29
8	20	20	20	29	25	24
9	24	20	26	27	26	37
10	20	22	18	27	26	23
11	21	18	24	25	22	29
12	15	24	22	18	29	27
13	22	17	21	30	24	28
14	27	21	18	37	31	28
15	34	28	20	42	34	29
16	19	27	24	26	40	34
17	19	15	25	25	21	35
18	10	20	13	18	25	22
19+	10	14	23	16	18	32
Katillugit	349	367	385	462	494	520

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SOXPV001>

Paaqqinninnermi akissarsiat qaffanneqarsinnaapput, paaqqinninnermi immikkut ittumik iliuuseqartoqartariaqarneranik naliliisoqarpat. Ataani takussutissiaq 3.2-mi qaammat decembarimi meeqqat paarsarineqartut amerlassusaat ukiunut paaqqinninnermilu ataasiaannartumik akissarsisimaneq imaluunniit akissarsiat qaffanneqarsimaneri malillugit agguataarneqarput.

Takussutissiaq 3.2. Qaammat decembarimi meeqqat ilaqtariinni paarsisartuniittut, ukiut paarsinerullu annertussusaa malillugit

	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ukiut	Paaqqinninnermi ataasiaannartumik akissarsisimasut			Paaqqinninnermi qaffanneqarsimasunik akissarsisimasut		
0	2	4	3	4	6	8
1	8	11	7	3	8	10
2	14	13	13	5	2	7
3	8	18	15	4	6	6
4	11	13	16	4	2	7
5	9	11	13	4	3	4
6	18	15	9	3	4	5
7	18	16	19	0	3	5
8	21	19	15	1	4	4
9	24	14	21	1	3	8
10	15	19	14	6	2	4
11	16	15	19	3	4	3
12	12	22	14	1	2	10
13	14	14	18	5	3	5
14	21	16	14	4	4	5
15	22	18	12	9	5	7
16	10	16	16	2	6	3
17	17	11	21	5	4	5
18	9	11	6	2	6	2
19+	5	7	8	2	2	5
Katillugit	274	283	273	68	79	113

Najoqutaq: <https://bank.stat.gl/SOXPV002>

Nuna tamakkerlugu sumiiffinni assigiinngitsuni meeqqat ilaqtariinni paarsisartuniittut amerlassusaa annertuumik nikingapput. Meeqqat paarsarinqartut kommuninut siullerpaamik najugaqarfittut nalunaarsorneqarfigisimasaannut agguataassagaanni (amerlanertigut tassaasarluni distrikti inunngorfigisimasaat), takuneqarsinnaavoq meeqqat paarsarinqartut innuttaasut amerlassusaannut naleqqiullugit amerlanerpaat Tasiilaminnganneersuusut.

Takussutissiaq 3.3. Qaammat decembarimi meeqqat ilaqtariinni paarsisartuniittut, Kalaallit Nunaanni najugaqarfik siulleg malillugu

Distrikkti	2018	2019	2020
Nanortalik	23	24	25
Qaqortoq	15	22	26
Narsaq	12	13	12
Paamiut	9	12	12
Nuuk	57	52	53
Maniitsoq	22	21	25
Sisimiut	15	27	36
Kangaatsiaq	14	14	10
Aasiaat	9	12	13
Qasigiannguit	10	11	14
Ilulissat	46	40	43
Qeqertarsuaq	5	5	10
Uummannaq	9	8	6
Upernavik	13	11	12
Qaanaaq	16	12	12
Tasiilaq	66	74	73
Ittoqqortoormiit	1	4	4
Katillugit	342	362	386

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SOXPV003>

Takussutissiaq 3.4-rimi kommuni angajoqqaarsianut akissarsiaqartitsisoq malillugu meeqqat agguataarneqarput.

Takussutissiaq 3.4. Meeqqat ilaqtariinni paarsisartuniittut, kommuni aningaasarsiaqarfik malillugu

Distrikkti	2018	2019	2020
Kujalleq	50	58	61
Sermersooq	130	132	136
Qeqqata	45	52	62
Qeqertalik	41	53	56
Avannaata	76	67	71
Katillugit	342	362	386

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SOXPV004>

3.2 Ilaqtariit paarsisartut

Ilaqtariit paarsisartut meeqqanik ataatsimit amerlanerusunik paarsaqarajupput. Pingaartumik qatanngutigii ilaqtariinnut ataatsinut inissinneqartarlutik.

Akissarsialeriffimmi angajoqqaarsiaq kommunimit akissarsiaqartinneqartoq kisimi nalunaarsorneqartarpoq, paaqqinnissinnaanermut akuersissut aappariinnut tunniunneqarsimanera apeqqutaatinngu. Ataani tabelimi angajoqqaarsiatut nalunaarsorneqarsimasut taakkunanilu meeqqat paarsarineqartut amerlassusaat malillugit immikkoortiterneqarput

Takussutissiaq 3.5. Qaammat decembarimi ilaqtariit paarsisartut, meeqqat paarsat amerlassusaat malillugit

Meeqqat	2018	2019	2020
1	151	145	163
2	46	59	58
3	23	21	22
4+	7	8	10
Katillugit	227	233	253

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SOXPV005>

Ilisarnaatinut nassuiaatit:

... Paasissutissat pigineqanngillat

.. Paasissutissat nalunaarsussallugit qularnarpallaarput mianersuuttariaqarpulluunniit

. Suliap pissusia tunngavigalugu kisitsisit saqqummersinneqarsinnaanngillat

0 Uttuutigineqartup affaanit minneruvoq

- Nul

* Kisitsisaagallartoq kisitsilluunniit eqqoriarneqartoq

Saaffiginniffissaq

Anders Blaabjerg

E-mail: abla@stat.gl

Isumaginninnermut tunngasut

Naatsorsueqqissaartarfik

Postboks 1025 · 3900 Nuuk

Oqar.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90

www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

